

معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس: برنامه ریزی درسی

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: آموزش پزشکی
عنوان درس: برنامه ریزی درسی
کد درس:

نوع و تعداد واحد^۱: ۱/۵ واحد نظری و عملی

نام مسؤل درس: دکتر محبوبه مافی نژاد

مدرس/ مدرسان: دکتر محبوبه مافی نژاد

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: -

رشته و مقطع تحصیلی: آموزش پزشکی دکترای تخصصی

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: آموزش پزشکی

محل کار: مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی تهران

تلفن تماس:

نشانی پست الکترونیک: m-mafinejad@tums.ac.ir

^۱مشمول بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

اساس برنامه‌ریزی آموزشی اصولاً بر محور یادگیری و عوامل و عناصر آن متمرکز است و سؤال اصلی که در برابر یک برنامه‌ریز آموزشی قرار دارد این است که چگونه فرایند یادگیری سریع‌تر، عمیق‌تر، پایدارتر و کم‌هزینه‌تر انجام شود. برنامه‌ریزی آموزشی، رشته و دانشی کاملاً تخصصی است و آشنایی با مفاهیم پایه، اصول و کاربرد آن در گروه‌های مختلف برای دست‌اندرکاران آموزش پزشکی یک ضرورت محسوب می‌شود. این درس که در قالب ۱/۵ واحد نظری-عملی (۳۴ ساعت) برنامه‌ریزی شده است، به مفاهیم و اصول کلی در برنامه‌ریزی درسی در حوزه علوم پزشکی می‌پردازد. این دوره با بیان مقدماتی در مورد مفاهیم و اصول کلی برنامه‌ریزی درسی و ذکر تفاوت آن با سایر مفاهیم مرتبط شروع می‌شود. سپس کلیاتی در مورد نظریه‌ها، رویکردها و مدل‌های برنامه‌ریزی ارائه شده و در ادامه مفهوم برنامه‌ریزی درسی با محوریت آموزش علوم پزشکی مورد تأکید قرار گرفته و ابتدا به انواع مدل‌های متداول برنامه‌آموزشی در حوزه آموزش علوم پزشکی اشاره شده و با ذکر گام‌های طراحی یک برنامه آموزشی به شکل عملیاتی، نحوه‌ی پیاده‌سازی جزئیات هر یک از مدل‌های ارائه شده به طور دقیق در هر گام بیان می‌شود. در پایان دوره از دانشجویان انتظار می‌رود که با این اصول آشنا شده و دانش و مهارت کافی برای استفاده از آن‌ها را به دست آورند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

دانشجو بتواند ضمن آشنایی با اصول، مفاهیم برنامه‌ریزی درسی، یک برنامه آموزشی را طبق گام‌های برنامه‌ریزی درسی در علوم پزشکی انجام دهد.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

۱. مبانی طراحی برنامه درسی را توضیح دهد.
۲. رویکردهای برنامه‌ریزی آموزشی را شرح داده و بتواند کارکردهای آن را در برنامه آموزشی شناسایی کند.
۳. مدل‌های برنامه‌ریزی را با نگاه ویژه به مزایا و محدودیت‌های آن تحلیل کند.
۴. مدل‌های برنامه‌ریزی درسی در آموزش پزشکی (۶ مرحله کرن و ۱۰ سوال هاردن) را نقد و تحلیل نماید.
۵. گام‌ها و مراحل برنامه‌ریزی آموزشی را با نگاه ویژه به مدل‌های آن شرح داده و بتواند در عمل بکار گیرد:

- نیازسنجی
- تعیین اهداف و توانمندی
- تعیین راهبردهای آموزشی
- اجرای برنامه آموزشی
- ارزشیابی برنامه آموزشی

رویکرد آموزشی!:

□ ترکیبی^۲

□ حضوری

■ مجازی^۱

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

■ کلاس وارونه

یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

■ یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری اکتشافی هدایت شده

■ یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی

یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) یادگیری مبتنی بر بازی، بحث در گروه کوچک

رویکرد حضوری

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

بحث در گروههای کوچک

ایفای نقش

یادگیری اکتشافی هدایت شده

یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری مبتنی بر سناریو

استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)

یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفاً نام ببرید

1. Virtual Approach

2. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجویان	نام مدرس / مدرسان
۱	معرفی دوره، بحث پیرامون مطالب دوره، مرور دانسته های قبلی	پرسش و پاسخ	دکتر محبوبه مافی نژاد
۲	رویکردهای تدوین برنامه‌ریزی آموزشی (۱)	کلاس وارونه، بحث در گروه کوچک، یادگیری مبتنی بر سناریو	مطالعه مقاله رویکردهای برنامه درسی هاردن	دکتر محبوبه مافی نژاد
۳	رویکردهای مشارکت در برنامه‌ریزی آموزشی (۲)	کلاس وارونه، بحث در گروه کوچک، یادگیری مبتنی بر سناریو	معرفی تکلیف: "سناریو رویکردهای برنامه درسی"	دکتر محبوبه مافی نژاد
۴	مبانی طراحی برنامه درسی و مدل های برنامه ریزی آموزشی (تایلر، تابا و باییت...)	مطالعه فردی	مطالعه مقالات مدل های برنامه ریزی درسی	دانشجویان
۵	مروری کلی بر مدل‌های برنامه‌ریزی آموزشی در علوم پزشکی: ۱۰ سوال هاردن (۱)	بارش افکار، سخنرانی تعاملی	مطالعه مقاله هاردن	دکتر محبوبه مافی نژاد
۶	مروری کلی بر مدل‌های برنامه‌ریزی آموزشی در علوم پزشکی: ۱۰ سوال هاردن (۲)	کلاس وارونه، تمرین و بازاندیشی	مطالعه مقاله هاردن	دکتر محبوبه مافی نژاد
۷	گام ها و مراحل برنامه ریزی آموزشی: کلیات نیازسنجی	کلاس وارونه	مطالعه مولتی مدیا و منابع	دکتر محبوبه مافی نژاد
۸	گام ها و مراحل برنامه ریزی آموزشی: انواع نیاز در برنامه درسی	کلاس وارونه	انجام پروژه	دکتر محبوبه مافی نژاد
۹	گام ها و مراحل برنامه ریزی آموزشی: تدوین طرح نیازسنجی	کلاس وارونه، تمرین و بازاندیشی	انجام پروژه	دکتر محبوبه مافی نژاد
۱۰	گام ها و مراحل برنامه ریزی آموزشی: برنامه آموزشی مبتنی بر توانمندی (۱)	یادگیری با کمک همتا	مشارکت در بحث	دانشجویان
۱۱	گام ها و مراحل برنامه ریزی آموزشی: برنامه آموزشی مبتنی بر توانمندی (۲)	بحث گروهی و ارائه	مطالعه امی گاید آموزش مبتنی بر توانمندی	دکتر محبوبه مافی نژاد
۱۲	گام ها و مراحل برنامه ریزی آموزشی: تفاوت توانمندی/ پیامد و اهداف در برنامه درسی/ مفهوم فعالیت های حرفه ای قابل اعتماد/ پروفایل برنامه ریزی درسی مبتنی بر توانمندی	بحث و سخنرانی	مشارکت در کارگروهی	دکتر محبوبه مافی نژاد
۱۴	گام ها و مراحل برنامه ریزی آموزشی: روش‌ها و راهبردهای آموزشی	یادگیری با کمک همتا	مطالعه فصل راهبردهای آموزشی کرن	دانشجویان
۱۵	گام ها و مراحل برنامه ریزی آموزشی: تدوین طرح اجرا برنامه آموزشی	کلاس وارونه	مطالعه فصل طرح اجرا کرن، انجام تکلیف	دکتر محبوبه مافی نژاد
۱۶	گام ها و مراحل برنامه ریزی آموزشی: ارزشیابی و فیدبک در برنامه آموزشی	یادگیری با کمک همتا	مطالعه فصل طرح ارزشیابی کرن	دانشجویان
۱۷	آزمون پایان ترم	-	شرکت در آزمون	دکتر محبوبه مافی نژاد

وظایف و انتظارات از دانشجو:

- حضور منظم و به موقع در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس^۱، پاسخگویی به تکالیف و پرسش‌های مطرح شده، همکاری با سایر همکلاسی‌ها در انجام کارهای گروهی

روش ارزیابی دانشجو:

- ارزیابی تکوینی (Formative): ارزیابی و بازخورد دادن در طول دوره به ازای هر مرحله از فرآیند آموزش که در فرم ارزشیابی دانشجو درج می‌گردد و شامل حضور فیزیکی، وقت شناسی و نظم در ارائه تکالیف، مشارکت فعال در کارهای گروهی و انجام تکالیف محوله
- ارزیابی تراکمی (Summative):
 - حضور در کلاس و مشارکت در بحث کلاسی: ۲ نمره
 - تدوین و انجام یک طرح نیازسنجی برای یک برنامه آموزشی: ۶ نمره
 - تحلیل تفاوت‌ها و شباهت‌های برنامه ریزی آموزشی مبتنی بر الگوی کرن و هاردن و سناریو رویکردها: ۲ نمره
 - ارائه موضوع انتخابی: ۳ نمره
 - آزمون کتبی پایان دوره: ۷ نمره
- تکالیف:
 - تحلیل سناریو رویکردهای برنامه ریزی
 - تدوین و انجام طرح نیازسنجی برای یک برنامه آموزشی (تکلیف فردی)
 - بررسی تفاوت‌ها و شباهت‌های برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر الگوی کرن و هاردن (تکلیف فردی)

روش ارزشیابی دوره:

از طریق ارزشیابی انتهای دوره در قالب پرسشنامه بررسی نظرات دانشجویان در مورد کیفیت دوره از طریق سامانه سپیاد انجام می‌شود.

منابع:

الف) کتب

- Kern D, Thomas P, Howard D, Bass E. Curriculum development for medical education. The John Hopkins University press, second edition (2010). Pages 253.
- Dent JA, Harden RM. A practical guide for medical teachers. London, Elsevier Press, Third edition (2009). Chapters 2, 3.
- Swan wick T. Understanding Medical Education: Evidence, Theory and Practice. London, Wiley-Blackwell Press, first edition (2010). Chapter 1.
- Dornan T, Mann K, Scherpbier A, Spencer J. Medical education: Theory and Practice. London, Elsevier press, first edition (2011). Chapter 6.
- Glatthorn A, Boschee F, Whitehead B. Curriculum Leadership: Strategies for development and implementation. SAGE Publications. Third edition (2011). Chapter 1.

۱. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می‌توانند در همه انواع دوره‌های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

Cantillon P, Hutchinson L, Wood D. ABC of learning and teaching in medicine. BMJ publishing. First edition (2003). Chapter 2.

(ب) مقالات

Harden RM. Ten questions to ask when planning a course or curriculum. Medical Education (1986); 20(4):356–365.

- سایر مقالات پیوست در فایل های ارسالی در طول ترم در سامانه نوید